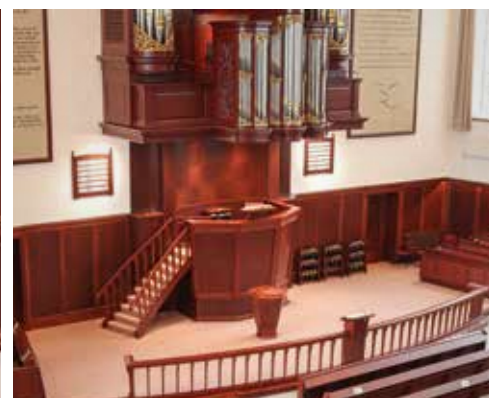
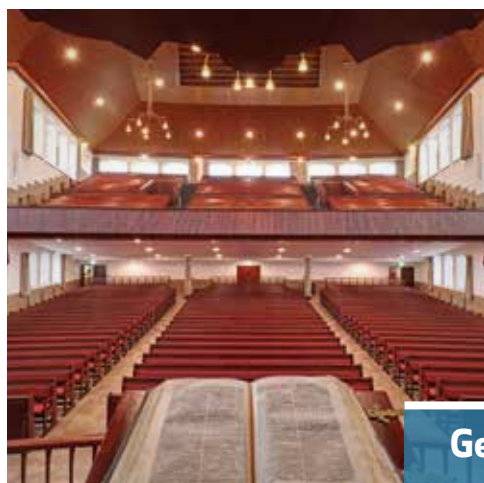

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

de

SAAMBINDER

Gereformeerde Gemeente Rijssen-Noord

15/10/2020
jaargang 99

nr **03**

Van 1964 tot 1984 wordt de gemeente van Rijssen-Noord gediend door ds. A. Bregman. Na zijn overlijden, op 2 december 1992, schrijft ds. A.W. Verhoef in De Saambinder onder meer: 'Op 32-jarige leeftijd is de Heere hem te sterk geworden. Hij werd door genade een alles verbeurd hebbende zondaar. Onwaardig, een buitenstaander. Hoe kon zo iemand ooit tot God bekeerd worden? Tot er een ogenblik kwam dat hij mocht zien dat Christus de Weg,

de Waarheid en het Leven was. Aan de weet komende dat hij in Adam verloren lag, mocht hij leren dat alleen het bloed en de gerechtigheid van Christus hem noodzakelijk was. (...) Van de groep studenten waarin we mochten verkeren, is hij nu de elfde die uit dit aardse tranendal weggehaald is, om eeuwig te rusten aan de boezem van zijn Zaligmaker. Nu is alle leed, gebrek en zonde voor eeuwig weg. Nu is hij thuis'.

De les van Absaloms pilaar

Als ik de naam ‘Absalom’ noem, waar denkt u dan aan? Denkt u niet met mij aan de opstandige zoon van David? Hij, die met z’n lange haar in de laaghangende takken van een grote eik bleef hangen terwijl zijn muilnier verder reed? Hij, die door generaal Joab met drie pijlen doodgestoken werd? Absalom, de opstandeling. En deze Absalom had iets gemaakt, zegt onze tekst. Een pilaar. Deze pilaar stond in het Koningsdal.

Absalom nu had genomen en in zijn leven voor zich opgericht een pilaar, die in het Koningsdal is; want hij zeide: Ik heb geen zoon om aan mijn naam te doen gedenken. En hij had dien pilaar genoemd naar zijn naam; daarom wordt hij tot op dezen dag genoemd: Absaloms hand.

2 Samuël 18:18

ds. J. de Kok,
Westkapelle

We krijgen uit de Schrift de indruk dat Absalom een ijdel figuur was. Hij was vooral heel druk met zichzelf bezig. Geld, goed, eer, aanzien en macht voerden de boventoon in zijn leven. Dat was ook de reden dat hij een pilaar had opgericht in het Koningsdal. Wat moeten we ons voorstellen bij deze pilaar?

De kanttekenaren doen de suggestie dat deze pilaar de vorm van een hand had. Vandaar werd deze pilaar ‘Absaloms hand’ genoemd. Aangezien in de Schrift dezelfde woorden gebruikt worden voor een opgericht gedenkteken boven het graf van Rachel (Gen. 35:20) moeten we hier denken aan een soort graftombe. Een tombe die boven alle andere tombes uitstak.

Ja, Absalom dacht aan zijn dood, maar hij wilde vooral na zijn dood niet vergeten worden. Hij zegt het zelf in deze tekst: ‘Ik heb geen zoon om aan mijn naam te doen gedenken’. Had Absalom geen zonen dan? Jawel, zelfs drie (2 Sam. 14:27). We krijgen echter de indruk dat deze zonen jong gestorven zijn. Hoe het ook zij, voor Absalom was het een onverdraagzame gedachte dat hij straks door iedereen vergeten zou worden.

Kosten noch moeiten worden gespaard om het gedenkteken van Absalom vorm te geven. Oude reisverslagen spreken van marmer, prachtige kolommen en een hoge, kegelvormige spits.

Daar staat Absaloms pilaar. Het staat op een voor Israël belangrijke plaats. Iedereen in Israël kende het Koningsdal. Dit koninklijke dal heeft heel oude papieren. We komen het al tegen in de tijd van Abraham (Gen. 14). Absalom had er alles aan gedaan zodat niet één Israëliet hem zou vergeten.

Een grote steenhoop

Laten we nu eens kijken naar de plaats in de Schrift waar deze tekst staat. Het staat aan het einde van de geschiedenis van Absaloms dood. In vers 17 klonk het: ‘En zij namen Absalom en wierpen hem in het woud in een groten kuil en stelden op hem een zeer groten steenhoop; en gans Israël vluchtte, een iegelijk naar zijn tent’.

Dan volgt onze tekst in vers 18. Wat een tegenstelling! De dode Absalom wordt uit de eik geplukt. Vlug wordt er een groot gat gegraven in de bosgrond. Respectloos wordt de dode koningszoon in de kuil gesmeten. Een grote hoop stenen gaat eroverheen. Dat is het einde van deze opstandeling.

Daar staat ‘Absaloms pilaar’. Eeuwenlang. Een vingerwijzing. Een opgestoken hand. Niet: let op, want ‘Absalom de Grote’ ligt hier begraven! Nee, het roept ons toe: Pas op, indien gij u niet bekeert, zo zult gij desgelijks vergaan! Het is tot in 2020 toe een aangrijpende les. De les van Absaloms pilaar.

Wat leven er veel Absaloms in deze tijd. Dit is een tijd van ver-individualisering. Een tijd van secularisatie binnen de kerk. Een tijd waarin we aangemoedigd worden vooral met onszelf bezig te zijn. Een tijd waarin miljoenen Absaloms hun pilaren oprichten, om toch vooral maar niet vergeten te worden. Maar nu worden we toegevoegd: Pas op!

Waar ijveren wij voor in ons leven? Samen leven we in een tijd waarin alles om onze naam moet draaien. Het feit dat we sterfelingen zijn, wederkeren tot stof en vergeten worden, past niet in deze cultuur.

In dit nummer

4 **Commentaar:**
Bijbeluitleg
van de rabbijn

9 **Ambtelijke**
gebeden [1]

20 **Messiaanse**
gemeenten in ons land

- 2 De les van Absaloms pilaar
- 3 Leren op de school van Christus [41]
- 5 Wat wil God...?
- 6 Pastoraat [6]: Het pastoraat rond het geloofsgesprek: geestelijk leidinggeven
- 8 Bijbelstudie [11]: De voorhang
- 10 De Vroege Kerk [10]
- 11 Het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten [1]
- 12 Boekennieuws
- 13 Kerknieuws
- 13 Berichten
- 14 Kerkdiensten
- 19 Jeugdrubriek

Leren op de school van Christus [41]

Door Goddelijk licht geleid

Beste lezer(es), denk nog eens na over de les van Absaloms pilaar. Wat is het doel van uw leven? Streeft u Absaloms belangen na? Bekeert u! Wie als Absalom blijft leven, zal als Absalom sterven. Of is het bij u anders geworden? Bent u door Goddelijk licht ontdekt aan uw Absaloms bestaan in uw hart? Opstandeling tegen God. Opstandeling tegen Davids grote Zoon. Is het eren van het 'eigen ik' u tot schuld geworden? Heeft de Heere de glans van uw opgerichte pilaar afgehaald? Is Góds eer gaan wegen in uw leven en staat dat boven uw éigen eer? O, wat kunnen mijn opgerichte pilaren in mijn leven dan tot smart worden. Wat word ik dan bang dat ik als Absalom moet sterven. 't Zou verdiend zijn. Sterven buiten God...!

Waar ijveren wij voor in ons leven? Samen leven we in een tijd waarin alles om ónze naam moet draaien.

Is dat uw toestand? Mag ik u dan nog eens een vraag stellen. Waar heeft dit u alles gebracht? Want met het schuld-eigenen en het walgen over uw zonden bent u nog niet in een verzoende betrekking met God! Is er een ander 'opgericht teken' dat waarde voor u heeft gekregen? Zacharias noemt het een opgerichte Hoorn der zaligheid in het huis Davids (Luk. 1:69). Het is Jezus Christus, Gods Zoon. Hij is gekomen omdat God een verbond had opgericht van eeuwigheid (Hand. 3:25).

Men heeft Christus ook wel diep onder de grond willen wegstoppen. Een grote kuil, een grote hoop stenen. Vooral moest Hij vergeten worden. Maar Hij kon niet tot stof wederkeren. Hij was Gods Zoon. Daarom stond Christus op. Hij voer ten hemel. Hij zit ter rechterhand Gods. Weet u hoe Paulus dit beschrijft? 'De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken, is, dat wij hebben zodanigen Hogepriester, Die gezeten is aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen, een Bedienaar des heiligdoms, en des waren tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mens' (Hebr. 8:1-2).

Ralph Venning

Deel III Kinderen

II. HOE DE KINDEREN DE VADER LEREN KENNEN

Kleine kinderen komen tot deze kennis door de werking en het getuigenis van de Geest. Ik voeg beide woorden hier samen. Want hoewel Hij kan werken zonder getuigenis te geven, zoals in de zuigelingen, geeft Hij nooit getuigenis dan waar Hij gewerkt heeft. We merken op dat de doding, die door de Geest wordt gewerkt en die gedeeltelijk een geest van aanneming en gebed is, voorafgaat aan het getuigenis met onze geest, dat wij kinderen van God zijn (Rom. 8:13-16).

Ook spreekt Paulus in 1 Korinthe 2:12-13 over de geestelijke mensen die de Geest van God hebben ontvangen en met geestelijke woorden over geestelijke dingen spreken, niet in woorden van menselijke wijsheid. En Johannes spreekt over de zekerheid van deze heiligen die in God blijven, als hij zegt dat God in hen blijft door de Geest Die Hij hun gegeven heeft (1 Joh. 3:24). Maar voordat Johannes dat noemt, kenschetst hij hen als mensen die Zijn geboden bewaren. Dat gaat dus vooraf aan het getuigenis van de Geest.

Ik zal hierover later meer zeggen, maar maak eerst enkele opmerkingen over de mensen die God roept uit de groep van de zuigelingen, om ze kinderen in de genade te maken en zekerheid aan hen te geven.

De personen die God onder de kinderen plaatst en aan wie Hij zekerheid geeft

Misschien vragen sommige arme zuigelingen, met wie ik erg begaan ben, of er voor hen enige hoop is dat ze de stand van de kinderen zullen bereiken; dat zij, die naar Hem verlangen, gekust en in het wijnhuis gebracht zullen worden. Met het oog op hen zal ik Gods weg in deze zaak onderzoeken. Maar ik zal eerst twee vooronderstellingen formuleren.

Ten eerste is God vrij in Zijn keus. Zijn Geest blaast deze wind van kennis en zekerheid van de liefde van de Vader wanneer en waarheen Hij wil. Het is geen wind die waait vanwege iets in ons, als ik het zo mag zeggen. God is niets verplicht, aan geen enkel mens.

Ten tweede heeft het God behaagd om sommige mensen te verkiezen, op wie Hij Zijn bijzondere liefde heeft gericht en aan wie Hij Zich als Vader bekendmaakt. Onder al de discipelen was Johannes degene die door Jezus bijzonder geliefd was, zoals de evangelisten vaak meedelen. Het behaagt God om bijzondere uitlatingen van Zijn liefde aan sommigen te geven. Hij heeft dat doorgaans gedaan en beloofd te doen aan bepaalde soorten mensen:

a) *God betoont Zijn liefde aan degenen die jong bij Hem in dienst komen.* Zij die Hem zoeken, zullen vroeger of later vinden, maar die Hem vroeg zoeken, zullen Hem zeker ook vroeg vinden (Spr. 8:17). Zij die de Vader liefhebben en gehoorzamen, zullen de liefde van de Vader kennen (Joh. 14:21). En hoe eerder hun liefde openbaar komt, hoe eerder ook de Zijne.

(wordt vervolgd)

Uit: "Leren op de school van Christus", Ralph Venning (uitg. Brevier).

Bijbeluitleg van de rabbijn

In de gereformeerde gezindte is een toenemende belangstelling voor Israël en het Jodendom waar te nemen. Dat uit zich niet alleen in vele (groeps)reizen naar Israël, soms in kerkelijk verband, maar ook in publicaties die betrekking hebben op het Jodendom.

ds. W. Silfhout,
Capelle a/d IJssel,

Kan een rabbijn of Joodse geleerde een parasjalezing uitleggen voor een christelijk publiek?

Cursussen Hebreeuws zijn er tegenwoordig te kust en te keur, ook Bijbels Hebreeuws. De CGO biedt eveneens een dergelijke cursus aan en promoot deze met erop te wijzen dat als je het Hebreeuws beheerst, je een geweldige mogelijkheid hebt om de Bijbel in de oorspronkelijke taal te lezen. Dat is inderdaad verrijkend.

In het RD van vrijdag 2 oktober wordt melding gemaakt van een nieuw project van het Centrum voor Israëlstudies (CIS) waarbij christenen elke week rabbijnse uitleg van de Thora, de vijf boeken van Mozes, ontvangen. Drs. A. Groothedde zegt daarvan: 'Het kan voor christenen verrijkend zijn om kennis te maken met de Joodse interpretatie van de Schrift'. Het gaat hier niet om het lezen van het Oude Testament in het Hebreeuws, maar om de Joodse uitleg daarvan.

De bedoeling is dat een rabbijn of Joodse geleerde iedere week een stukje uitleg verzorgt bij de parasja die op Shabbath wordt gelezen in de synagoge. Die uitleg

wordt dan op vrijdag via de e-mail verzonden naar belangstellenden. Daarbij zijn dan denk- en gespreksvragen gevoegd. Een parasja is een deel van de Thora, die is ingedeeld in 54 parasjot, zodat orthodoxe Joden in een jaar de hele Thora uitlezen.

Talmoed

Kan een rabbijn of Joodse geleerde, of die nu orthodox is of liberaal, een parasjalezing uitleggen voor een christelijk publiek? Voor een antwoord op die vraag moet erop worden gewezen dat de Joodse uitleg van het Oude Testament (de Tenach) een heel andere is dan de christelijke. De Joodse uitleg baseert zich niet alleen op de Thora, maar ook op de mondelinge overlevering, de regels en aanvulling op de Schrift, die van geslacht tot geslacht zijn overgeleverd. Deze mondelinge leer neemt een even belangrijke plaats in als de schriftelijke Thora. De rabbijnen kennen daaraan zelfs ook Goddelijke oorsprong toe. Die mondelinge leer is neergelegd in de Talmoed en is nog steeds in ontwikkeling. Het geheel van Joodse voorschriften,

waaraan de Joden zich dienen te houden, de halacha, vormt geen statisch geheel. Christenen lezen het Oude Testament echter niet door de bril van allerlei Joodse geschriften, maar door de bril van het Nieuwe Testament. Daar zit tegelijk ook de grote aarzeling bij het project van het CIS. Wat is de meerwaarde voor het christelijk geloof van een Joodse uitleg van de Thora als Christus niet centraal staat?

Oor naar de synagoge

Het initiatief van het CIS is niet nieuw. In 2019 verscheen "Luisteren bij maanlicht" van ds. B. Gijsbertsen. De ondertitel van dat boek is "Een gang door het kerkelijke jaar met een oor naar de synagoge". Ook hij volgt de parasjot. Zijn luisteren naar de synagoge heeft tot resultaat dat hij van de Joodse uitleggers leert dat het om deze wereld gaat, om het hier en nu. Maar daar gaat het in het christelijk geloof niet in de eerste plaats om. Christenen stellen hun hoop niet op deze wereld, maar hun hoop richt zich op de toekomst.

Dit project zou meerwaarde hebben als niet zou worden volstaan met een rabbinale uitleg van de Thora, maar als duidelijk verbinding zou worden gelegd met het Nieuwe Testament. Daar zouden christenen meer mee zijn gediend. Het zou nog mooier zijn als de uitleggers van de parasjot die relatie zouden zien, hun oor zouden richten naar het Nieuwe Testament en daardoor tot de conclusie zouden komen dat hun uitleg zonder de Christus der Schriften arm is en arm blijft.

Het is uiteraard niet verkeerd om kennis te nemen van de wijze waarop Joden het Oude Testament uitleggen. Dat deden onze vaders ook. Zeker voor theologen kan dat zeer waardevol zijn. C.M.L. Verdegaaal heeft in zijn proefschrift "De Statenbijbel en de rabbijnen" (1998) aangetoond dat de Statenvertalers terdege gebruik hebben gemaakt van Joodse bronnen. Rabbijnse geschriften werden veelvuldig door hen geraadpleegd, met name de commentaren.

Ook oudvaders citeren regelmatig uit rabbijnse literatuur. Bij het waardevolle daarvan hebben zij echter de relatie met het Nieuwe Testament nooit uit het oog verloren. Zij hebben terdege de vruchten geplukt van de Joodse Bijbeluitleg. Maar Groothedde wijst er terecht op dat er een groot en belangrijk geschilpunt is tussen Jodendom en christendom en dat is Jezus Christus. Dat geschilpunt zal blijven bestaan totdat ook de Joden zullen erkennen dat Jezus de Christus is.

Wat wil God...?

Elke zondagmorgen horen we de grondwet van het Koninkrijk der hemelen. Elke rustdag stelt de hemelse Wetgever ons hele leven onder de ‘tucht van de heilige wet des Heeren’. Het gaat daarbij om de heilzame wil van de Verbondsgod. Hij maakt ons Zijn wil bekend: in onze verhouding tot Hem en tot onze naaste. Hij bepaalt wat goed en wat kwaad is. Hij bepaalt waarin Hij Zich vermaakt en waarover Hij toorn.

v. A.

Eenheid

Het ‘eerste en grote gebod’ gaat voorop en blijft primair. Maar het tweede is in gezag eraan gelijk, ook al is de mens en zijn naaste ondergeschikt aan God. Er is immers een inhoudelijke lijn van het eerste (wortel)gebod naar alle negen, die daarna volgen. Er is bovendien een wonderlijke eenheid tussen de eerste vier geboden. Het wezen en de eer van God uit het eerste gebod, de dienst van deze God in het tweede gebod en de openbaring van Hem door middel van Zijn Namen in het derde gebod komen alle drie wonderlijk samen op Gods eigen dag, waarover Hij waakt in het vierde gebod. Deze dag heeft dus alles te maken met Gods eer, Zijn dienst en Zijn Naam. Daarom is heiliging van de dag des Heeren van levensbelang voor jong en oud. Daarom is het een kernzaak om te weten wat GóD wil met en op deze dag.

Wat opvalt

De Bijbelse uitleg van dit vierde gebod in ons Troostboek schittert uit door praktische eenvoud. In Zondag 38 volstaat men met het positieve antwoord op de vraag ‘Wat gebiedt God in het vierde gebod?’ Dus: Wat is Gods wil? Wat is goed in Zijn ogen? Want de Heere heeft letterlijk vanaf de Sinaï positief bevolen: Gedenk dat gij die dag zo heiligt. Zó wil God dat Zijn dag inhoud krijgt. En niet ‘Gij zult dit niet en dat niet’. Gods eis is dus positief gesteld, daarom de uitleg van onze vaders ook. Wat verder opvalt, is dat de verklaring van dit rustdaggebed onderbouwd wordt met bijna uitsluitend nieuwtestamenti-

Het tijdsgewricht is zo ernstig, leder heeft zo zijn mening, mondig als we zijn. Er zijn nu heel veel vragen waar we het antwoord niet op weten. Maar onder ons mag het geen vraag zijn wat de wil van GóD in het vierde gebod is.

sche Schriftgegevens. Om precies te zijn: twaalf van de vijftien. Wat ook opmerkelijk is, is het begin van deze verklaring. Voor de heiliging van Gods dag is allereerst ‘de kerkdienst of het predikambt’ een eerste voorwaarde. Gods dag en de kerkdienst en de ambtelijke onderwijzing uit de Schriften zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Zegenrijk

We zagen dus dat in de heiliging van Gods dag de eerste vier geboden inhoudelijk wonderlijk samenkomen. Gods eer (eerste gebod), Zijn dienst (tweede gebod), Zijn Naam (derde gebod) en Zijn dag (vierde gebod) hebben alles met elkaar te maken. Die zijn niet los te maken van elkaar. Wat heeft ons godvrezend voorgelacht beleefd en beleden hetgeen we lezen in antwoord 103. Ze leefden dicht bij de Heere en dicht bij de Schriften. Dát klinkt door in dit wonderschone antwoord. Je ‘proeft’ de praktijk der godzaligheid! Ondanks nutteloze discussies in de loop der eeuwen hebben wij dit rijke antwoord overgele-

verd gekregen. Opdat we ons hart en onze levenspraktijk daaraan toetsen zouden. Opdat we in dezelfde zegen van de dag van de Opgestane zouden delen.

Praktisch

Hoe krijgt de heiliging van deze dag dan gestalte? Niet door allerlei wettische voorschriften en verboden. Maar gewoon overeenkomstig de inhoud van antwoord 103. Daar wordt Gods wil verklaard. Daaraan is Gods zegen verbonden. We volstaan met het eerste gedeelte van dit antwoord: ‘Eerstelijk...’ Dit is dus het hart van de zaak op Gods dag: het onderhouden van de kerkdienst en de ambtelijke onderwijzing. Daarna lezen we in de ik-vorm het verlangen:

- om naartig tot de gemeente Gods te komen
- om Gods Woord te horen
- om de sacramenten te gebruiken
- om God de Heere openlijk aan te roepen
- om de armen christelijke handreiking te doen

Maar...

Maar... als dit door intrieste tijdsomstandigheden niet kan? Dan gaan we niet redeneren totdat we Gods gebod krachteloos hebben gemaakt. Dan gaan we een andere praktijk toch niet gewóón vinden? We willen Gods gebod praktisch toch niet buiten werking stellen? Stel je eens voor dat we dit met een ander gebod zouden doen... Nu even wél stelen...? Wanneer we er hartelijk van overtuigd zijn dat antwoord 103 de heiliging naar Gods wil is, dat dit de weg tot de rustdagzegen is, dan zullen we onder een afwijkende praktijk lijden. Dan moeten er compromissen gesloten worden met pijn in het hart. Hoe ver gaat dan het sluiten van compromissen? Waar liggen de grenzen hiervan? Waar blijven we wanneer onze normen voor de rustdag bepaald worden door de praktijk van ons eigen hart, door onze huidige samenleving, door het huidige tijdsgevoel, door de gunst van onze overheid? De dreiging is enorm groot. Het tijdsgewricht is zo ernstig, leder heeft zo zijn mening, mondig als we zijn. Er zijn nu heel veel vragen waar we het antwoord niet op weten. Maar onder ons mag het geen vraag zijn wat de wil van GóD in het vierde gebod is. Laat dat in ons spreken en handelen toch uitgangspunt blijven! Want er staat hiermee zoveel op het spel. De wonderlijke zegen van Gods lieve dag enerzijds. En anderzijds de waarschuwing: wie de rustdag kwijtraakt, heeft nooit rust meer.

Het pastoraat rond het geloofsgesprek: geestelijk leidinggeven

Geestelijk leidinggeven in de gemeente gebeurt in de eerste plaats vanaf de preekstoel. Iedere zondag wordt pastoraat bedreven als de predikant het Woord van God bedient.

ds. A. Schot,
Nunspeet

Het bevestigingsformulier voor de dienaren des Woords zegt hier duidelijke dingen over. De predikanten moeten Gods Woord 'grondig en oprechtelijk aan hun volk voordragen, en het toe-eigenen, zo in het gemeen als in het bijzonder, tot nuttigheid der toehoorders, met onderwijzen, vermanen, vertroosten en bestraffen, naar eens iegelijks behoefte, verkondigende de bekering tot God, en de verzoening met Hem door het geloof in Jezus Christus, en wederleggende met de Heilige Schrift alle dwalingen en ketterijen, die tegen deze zuivere leer strijden'. Het pastoraat in de prediking neemt de belangrijkste plaats in.

De prediking sluit echter het persoonlijk gesprek over geloofszaken niet uit. De prediking maakt zo'n persoonlijk gesprek ook niet overbodig. De behoefte om persoonlijk in gesprek te gaan kan zowel uitgaan van de pastor als van het gemeentelid. Laten we dergelijke gesprekken – als het enigszins kan – niet via de telefoon, en nog minder via de mail laten plaatsvinden. Dit leidt heel snel tot misvattingen. De pastor kan zo wel een luisterend oor bieden, maar het geven van geestelijke leiding gebeurt normaal gesproken in een persoonlijke ontmoeting.

Wederzijds vertrouwen

Zonder wederzijds vertrouwen heeft een pastoraal gesprek geen basis. Het is belangrijk dat een pastor dat vertrouwen niet

beschaamt. We weten allemaal nog wel vanuit het onderwijs dat de man of de vrouw voor de klas vaak nog belangrijker is dan de dingen die door hem of haar gezegd worden. Zijn wij zelf waar? Ook van degene met wie het

gesprek gevoerd wordt, mag oprechtheid worden verwacht. Als de vraagstelling de bedoeling heeft om de pastor een strik te spannen is niet de pastor verantwoordelijk dat het gesprek niet aan de verwachtingen voldoet.

Het pastorale gesprek begint met luisteren. Om leiding te kunnen geven, moet eerst duidelijk zijn waar de vragen of de verschilpunten liggen. Luisteren is in het pastoraat heel erg belangrijk. De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het op dit punt vaak misgaat. De vragensteller krijgt antwoorden op vragen, die hij niet gesteld heeft... Verder is het stellen van vragen door de pastor ook erg belangrijk. Dit kan gebeuren om dingen helder te krijgen, maar ook om de ander zelf tot conclusies te laten komen. Het stellen van leerzame vragen is niet gemakkelijk. In het onderwijs is dit echter altijd een beproefde methode gebleken. De Heere Jezus heeft er ook vaak gebruik van gemaakt.

De regel

De regel voor dit geloofsgesprek is Gods Woord. Dit Woord heeft voor ons absoluut gezag. Voorbeelden uit het leven van Gods kinderen kunnen wel ter illustratie gebruikt worden, maar de Bijbel is en blijft het richtsnoer. We moeten oppassen dat dit gesprek niet verzandt in een gemoedelijk praatje. We moeten er ook voor oppassen dat het gesprek niet verzandt in een sociaal gesprek dat veel beter met een maatschappelijk werker gehouden kan worden. Het evangelie naar de beschrijving van Johannes bevat veel pastorale gesprekken die de Heere Jezus met mensen heeft gevoerd. Deze gesprekken kunnen voor het pastoraat van vandaag tot een voorbeeld zijn. Laten we als pastors ons vanuit dat gezichtspunt eens verdiepen in het gesprek met Nicodémus, de Samaritaanse vrouw, de Joden, de zondige vrouw, de blindgeborene enzovoort. Natuurlijk moeten wij altijd bedenken dat wij de Heere Jezus niet zijn! Wij zijn niet alwetend, geen hartenkenner en geen doorgronder van het hart. Maar Zijn omgang met mensen is belangrijk, want zoals Hij deed, zo doet Hij nog.

Laten we ons in het pastorale gesprek beperken tot kernzaken. De Heere gaat met elk een eigen weg. Er kan onderscheid zijn tussen de ervaring van de pastor en de

Laten we ons in het pastorale gesprek beperken tot kernzaken. De Heere gaat met elk een eigen weg. Er kan onderscheid zijn tussen de ervaring van de pastor en de ervaring van het gemeentelid. Dat hoeft niet direct een knelpunt in het gesprek te zijn.

ervaring van het gemeentelid. Dat hoeft niet direct een knelpunt in het gesprek te zijn. Wij mogen de Heere niet voorschrijven. Wat wij wel mogen voorschrijven is Gods Woord. De Heere bindt ons aan Zijn Woord. Dat staat vol met geestelijke lessen. Kernzaken zijn de vrijmacht van God, de noodzaak van de wedergeboorte, de doodstaat, de kennis van de drie stukken: ellende, verlossing en dankbaarheid, de onverdienstelijkheid van de mens, de functie van de wet, de noodzakelijke openbaring van de persoon van de Middelaar, en dergelijke. Wie we ook voor ons hebben, dit zijn dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben.

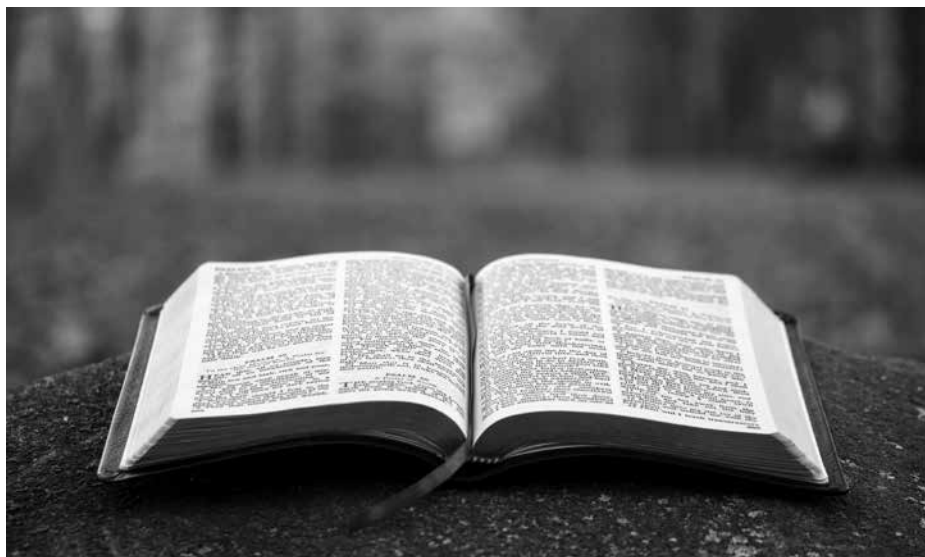
Geen aanzien des persoons

Het gevaar is dat wij in een pastoraal gesprek tweërlei weegsteen hanteren. De ene persoon is ons wat nader dan de ander. De objectiviteit kan gemakkelijk uit het oog worden verloren. Wat is het een les voor Ananias geweest toen de Heere hem tot Saulus zond. Ananias had niet veel met Saulus op: 'Heere! Ik heb uit velen gehoord van dezen man! De Heere maakte deze pastor geschikt om de boosdoener op te gaan zoeken. Wat is dat een onvergetelijke ontmoeting geweest. Aan de andere kant kunnen wij ons soms zo vergissen in aardige mensen. Judas moet een zeer sympathiek mens geweest zijn, anders had hij niet zolang het vertrouwen van de discipelen kunnen hebben.

Een geloofsgesprek vraagt uiterste voorzichtigheid. Soms zijn mensen jarenlang in de strijd gekomen door een ondoordachte reactie van een pastor. Laten we bedenken dat dit een reden kan zijn dat mensen zich op een huisbezoek niet meer durven uiten. Als wij met grote klompen op een teer plantje gaan staan, kan het weleens heel lang duren eer zo'n breuk weer geneest. Aan de andere kant moeten we met vrijmoedigheid durven waarschuwen als de gang van iemand niet Bijbels is. Het zou onpastoraal zijn als we zwijgen als we spreken moeten.

Stempelen

De bedoeling van het pastorale gesprek kan ook niet zijn dat de pastor zijn stempel erop zet. Sommigen zijn jarenlang ongenaakbaar geworden omdat een dominee hen over het paard heeft getild. Het haastelijk opleggen van de handen kan ook

de voortgang in het geestelijk leven zo in de weg staan.

Toen ik zelf mocht geloven dat de Heere in mijn leven werkzaam was en ik daarvan iets vertelde tegen een ambtsdrager miste ik de noodzakelijke kennis van Christus. Hij gaf het pastorale advies: 'Ik hoop dat je nog eens met jezelf aan een eind mag komen'. Hij zei dit zo liefdevol dat het mij tot een gebed werd. Toen de Heere mij daar bracht, heb ik deze ambtsdrager begrepen en heb hem bedankt. Ik vrees dat vele ambtsdragers juist een verandering kunnen zijn in de weg naar Christus.

Pastores hebben er vaak moeite mee om zich kwetsbaar op te stellen. De ander zou immers verwachten dat wij het allemaal zouden weten. Vraagt de Heere dat echter van ons? Als onderwijzer heb ik ook wel eens tegen mijn leerlingen moeten zeggen: 'Ik weet het niet'. Is dat schadelijk? Ik denk dat het schadelijker is als we ons voordoen alsof we het weten.

Een pastoraal gesprek mag worden afgesloten met een gebed. Een is er Die het weet. Daar moet de pastor het ook van hebben.

Leiding geven

Toch wordt de pastor gevraagd geestelijk leiding te geven. Zelf was ik 24 jaar toen de Heere mij riep tot het ouderlingenambt. Ik voelde mij totaal ongeschikt om anderen leiding te kunnen geven, omdat ik zelf leiding nodig had. Toch sprak de Heere: 'Zeg niet: Ik ben jong; want overal, waarhenen Ik u zenden zal, zult gij gaan, en alles, wat Ik u gebieden zal, zult gij spreken'.

Als de Heere roept tot het ambt schenkt Hij ook bekwaamheid op de momenten dat het nodig is. Meermaals heb ik ervaren dat de Heere licht kan werpen op geestelijke zaken, waar de pastor op dat moment zelf nog voor staat.

Wat is ons in het pastoraat het meest dienstig geweest? Meerdere keren heb ik Gods kinderen horen vertellen dat de Heere hen door een dominee of ouderling wilde laten zien wat men nog miste. Wat is het vruchtbaar als wij kunnen leren wat er nog te krijgen is. Aan zulk onderwijs is juist behoefte.

Zichzelf oefenen

Het geven van onderwijs vraagt ook van de pastor dat hij zich daarin bekwaamt. Niemand kan onderwijs geven of hij moet onderwijs gekregen hebben. Het is aangrijpend dat de kwade wachters de bruid van Christus geen onderwijs konden geven. Zij zocht haar Liefste, maar deze wachters konden haar de weg niet wijzen. Zij hebben de bruid geslagen en haar sluier afgenomen.

Christus zegt tot Zijn discipelen: 'Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart'. De discipelen waren blijkbaar nogal hardleers. Maar de Leermeester was zachtmoedig. Dit is ook in het pastoraat een heel belangrijke les. Om dat te kunnen beoefenen moet er zelfkennis en gemeenschap met Christus zijn. Hij sprak tot Zijn discipelen: 'Zonder Mij kunt gij niets doen'.

(wordt vervolgd)

*‘Daarna zult gij een voorhang maken van hemelsblauw en purper en scharlaken en fijn getweerd linnen; van het allerkunstelijkste werk zal men hem maken met cherubs.
En zult hem hangen aan vier pilaren van sittimhout, met goud overtogen; hun haken zullen van goud zijn, staande op vier zilveren voeten.
En gij zult den voorhang onder de haakjes hangen, en gij zult de ark der getuigenis aldaar binnen den voorhang brengen; en deze voorhang zal ulieden een scheiding maken tussen het heilige en tussen het heilige der heiligen’.*

Éxodus 26:31-33

De voorhang

ds. C.A. van Dieren,
Rijssen

In de tabernakel zorgt de voorhang voor een scheiding tussen het heilige en het heilige der heiligen. Ahóliab en Bezáleël maken die voorhang precies zoals God voorgeschreven heeft.

De stof van het gordijn is hemelsblauw geverfd. Ook gebruiken ze twee kleuren rood, purper en scharlaken, en helderwit fijn getweerd linnen. In de voorhang wordt een afbeelding van de cherubs geweven. Aan beide zijden van het gordijn zijn deze cherubs te zien. Achter de voorhang staat de ark der getuigenis. Daar woont God in tegenwoordigheid van de Schechina, de heilige wolk die op de ark rust.

Koninklijke majesteit

In dit alles liggen veel lessen. De witte kleur wijst op de reinheid, zoals het priesterkleed. Het hemelsblauw ziet erop dat God onveranderlijk en getrouw is. Het dieprode purper is het zinnebeeld van de

koninklijke majesteit van God, terwijl het bloedrode scharlaken op het recht en de genade van God ziet. Dat de voorhang aan onwrikbare pilaren hangt, wijst erop dat Gods Koninkrijk door niets en niemand bewogen wordt.

Wat zeggen de cherubs op de gesloten voorhang ons? Het zijn beelden van de wraakoefening van God over de zonden en ongerechtigheden. Ze prediken de diepe val en de onmogelijkheid van de schuldige mens om tot God te naderen. God is immers een verterend Vuur. Hij kan onze zonden, die scheiding maken, niet ongestraft laten. Elk ogenblik kunnen we onder het rechtvaardig zwaard voor eeuwig weggedaan worden. Kan de voorhang nooit meer geopend worden?

Het verzoendeksel

Alleen Aäron mocht éénmaal per jaar in het heilige der heiligen ingaan, maar niet met lege handen. Hij spregde bloed op het verzoendeksel en vóór de ark. Daarna viel de voorhang weer dicht. Maar Wie heeft voor eeuwig de voorhang voor Zijn volk ontsloten? Dat heeft de Heere Zelf gedaan. Alles in de tabernakel wijst op Christus. Als de ware Hogepriester was Zijn aardse verblijf als de arbeid van de priester in de voorhof. Tegen Hem ontwaakte het zwaard en met Zijn eigen bloed opende Hij de weg. Toen Gods gramschap geblust was, scheurde het voorhangsel in tweeën, van boven tot beneden.

In de voorhof staat een volk. Dat is een beeld van de mens. Hij is een buitenstaander. Wat moet er gebeuren? De mens moet door de deur van de waarachtige wedergeboorte, dat is Christus, ingaan. Zo één komt op de leerschool van de Heilige Geest en wordt ontdekt aan de bittere scheiding, aan de gesloten voorhang. Hij is van God gescheiden en dat maakt hem nameloos ongelukkig. Aan de kant van de mens is het totaal verloren. Maar luister eens: Christus heeft voor de kleinste en geringste, de kreupele en blinde, de weg geopend. In Hem alleen is ook voor de grootste van de zondaren een toegang tot de troon der genade.

(wordt vervolgd)

Vragen

1. Waar wijzen de onwrikbare pilaren op?
2. De voorhang werd één keer per jaar geopend. Waarom?
3. Waardoor kon het voorhang scheuren en wat is de troost daaruit?

Het ambtelijke gebed in de binnenkamer

Een ambtsdrager kan en mag zijn dienstwerk niet verrichten zonder het persoonlijke gebed in de binnenkamer. In de binnenkamer liggen vaak drie hapers voor het ware gebed.

ds. G. Hoogerland,
Rotterdam

Wij belijden in antwoord 117 van ons Troostboek, dat tot het ware gebed behoort dat we alleen de enige ware God, Die Zich in Zijn Woord ons geopenbaard heeft van harte aanroepen, dat we onze nood en ellendigheid recht en grondig kennen, opdat we ons voor het aangezicht Zijner majesteit verootmoedigen, en dat we deze vaste grond hebben dat Hij ons gebed, niettegenstaande wij zulks onwaardig zijn, om des Heeren Christus' wil zekerlijk wil verhoren, gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft. Deze belijdenis moet in het gebed van iedere bidder beleving worden, ook in ons persoonlijke gebed als ambtsdrager in de binnenkamer.

Eén van onze vaders schreef dat we God in ons gebed moeten aanspreken overeenkomstig de betrekking die we op Hem hebben, voor zover de Heere ons die betrekking openbaarde. Kennen we Hem als Rechter, we vallen Hem als Rechter te voet. Kennen we Hem als Verbondsgod, we roepen Hem aan als de Getrouwe in Zijn verbondsbeloften. Kennen we Hem als Vader, we mogen Hem dan ook zo als Vader om Christus' wil aanspreken. Als ambtsdrager hebben we een betrekking op Hem als onze Zender. Wij zijn dienstknechten, al zijn we onwaardig,

soms onwillig en vooral onbekwaam. Maar nu mogen we Hem als ambtsdrager in de binnenkamer aanspreken als onze Zender, ziende op de grote Knecht, Die gewillig en bekwaam is tot Zijn dienst. Hij geeft ons vrijmoedigheid. Hij rekent ons Zijn gewilligheid toe en maakt ons gewillig. Hij maakt ons bekwaam door ons persoonlijk en ambtelijk te doen delen in Zijn zalving. Als we ons in het begin van ons gebed zó eens in deze grote Ambtsdrager mogen verliezen, dan mogen we al onze ambtelijke noden aan Zijn voeten neerleggen. Wat is het vaak een eerste haper in ons gebed dat we Hem niet op de rechte wijze aanroepen.

Verootmoedigen

In het gebed is nodig onze nood en ellendigheid recht en grondig te kennen. Als ambtsdrager hebben we niet slechts onze eigen persoonlijke, maar ook onze ambtelijke nood en ellendigheid. Die nood en ellendigheid kennen we naarmate we met onze eigen vermeende bekwaamheden en gaven omver zijn gegaan. Daarvoor hebben we als ambtsdragers vaak een bijzonder kruis nodig, te meer als we met gaven bedeed zijn en door anderen geprezen worden. Wat een voorrecht om aan de grond gehouden te worden, al is dat voor het vlees smartelijk. Onze nood en ellendigheid is zeer uitge-

breid. Het omvat eigen blindheid, onkunde, dwaasheid, armoede, zowel in het verstaan van Gods Woord dat we hebben te prediken als in het herderlijk opzicht over de gemeente. Het omvat daarbij onze strijd tegen de doodsvijanden, die op de voorgangers van de kudde allermeeest hun pijlen richten. Het omvat onze karakterzwakheden en boezemzonden, die we als ambtsdrager evenzeer hebben als elk ander mens.

Het omvat ook de noden van onze gemeente. Van de onbekeerden, jong en oud. Van Gods kinderen in hun onderscheiden legeringen. Van zieken, lijdenden en rouwenden. Van het geheel van Gods Kerk in haar verdeeldheid, wereldgelijkvormigheid en ingezonkenheid.

Wat is het vaak een tweede haper in ons gebed dat we onze nood en ellendigheid niet recht gevoelen.

Vaste grond

Zouden we als ambtsdrager in ons gebed in de binnenkamer dan niet dubbele behoefte hebben aan een vaste grond in het gebed? Die vinden we niet in onze bekering, onze roeping of in de keren dat we uitgeholpen werden. Niet in onze ambtelijke waardigheid of onze ijver. Die grond ligt alleen in Christus. Daarom is het zo nodig dat we als ambtsdrager bevindelijk kennis hebben van Christus en Zijn Middelaarswerk. Wat is het nodig om als een arme, lege, blinde ambtsdrager ingeleid en geoefend te worden in de kennis van de Knecht des Vaders en alleen uit de volheid van Zijn verdiensten te leven. Dan worden we met ons ambtelijke gebed in de binnenkamer besprengd met het bloed van deze lijdende Knecht en mogen we opzien tot de verhoogde Knecht, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt. Wat is het vaak een derde haper in ons gebed, dat we niet steunen op deze vaste grond.

Wat hebben we als ambtsdragers nodig dagelijks als een bedelaar op de knieën te liggen met de bede: 'Heere, leer ons bidden'. We kunnen ons bidden vaak niet voor bidden houden. Moet onze gemeente het met zó'n mens doen? En toch, voor het ware gebed, hoe arm ook in onze beleving, ligt de zekerheid van de verhoring in Zijn toezegging. Gelijk Hij ons in Zijn Woord beloofd heeft (Jes. 59:21, Joh. 14:13).

Dit is het eerste deel in een serie over ambtelijke gebeden. Volgende week deel 2: het consistoriegebed.

Vrije genade

Door Marcions ketterij leerde de kerk het Oude Testament beter verstaan. Door de dwalingen van Arius kreeg de kerk een rijker zicht op de Drie-eenheid en de leer van Christus.

J.N. Mouthaan,
Veenendaal

Augustinus: 'Geef wat Gij beveelt en beveel wat Gij wilt.'

Pelagius zorgde ervoor dat men in de Vroege Kerk tot een dieper verstaan van de genade kwam. Met dit diepere verstaan van de genade is onlosmakelijk de naam van Augustinus verbonden. Toch was het niet zo dat vóór Augustinus de genadeleer geheel onbekend was. Ootmoed of nederigheid was ook lang voor Augustinus een belangrijke christelijke deugd. Pelagius wilde met deze gedachtegang breken. In 384 kwam hij in Rome en oefende daar grote invloed uit op christenen uit de aristocratie. Hij leerde een radicale levensheiliging, gebaseerd op de vrije wil. Het heilig *kunnen* leven was door God bij de schepping gegeven, maar het *willen* was een daad van de mens. Pelagius geloofde in een goede schepping, die door de zondeval niet was aangetast. Adam gaf het slechte voorbeeld, maar Christus is het goede Voorbeeld. Genade is voor Pelagius vooral de scheppingsgave van een vrije wil, die door God steeds in stand wordt gehouden.

Gebed

De strijd met Pelagius heeft veel te maken met het gebed. Wie zelf veel kan, heeft weinig van God nodig. In één van zijn brieven geeft Pelagius een voorbeeld van een goed gebed: '[De heilige] steekt met

recht zijn handen op naar God; hij stort zijn smeekbeden uit met een goed geweten dat kan zeggen: 'Gij weet, Heere, hoe heilig, hoe onschuldig, hoe rein van alle bedrog, onrecht en roof de handen zijn die ik tot U uitspreid; hoe rechtvaardig, hoe vlekkeloos en vrij van alle leugen de lippen zijn waarmee ik mijn gebeden voor U uitstort, opdat Gij medelijden met mij zult hebben'" (geciteerd in Hieronymus, "Tegen de pelagianen", III.14).

Wat direct opvalt in dit gebed is het ontbreken van schuldbesef. Het gebed richt zich niet op genade, maar slechts op medelijden. Er is wel gezegd dat voor Pelagius het gebed niet meer is dan een innerlijke reflectie op de geboden en het voorbeeld van Christus.

Het verbaast niet dat de kerkvader Hieronymus dit gebed vergelijkt met het gebed van de farizeeër uit de gelijkenis (Luk. 18:11). Hij acht de leer van Pelagius zeer schadelijk voor de gebedspraktijk. Verwijzend naar de Psalmen betoogt hij dat de heiligen zich in alles van God afhankelijk wisten. Jakob bad in Bethel niet of God zijn vrije wil in stand wilde houden, maar of Hij hem in alles wilde bijstaan ("Tegen de pelagianen", III.8).

Een van de eerste contacten tussen Pelagius en Augustinus vond plaats voor de pelagiaanse strijd uitbrak. Toen een

bisschop - in het bijzijn van Pelagius - Augustinus' gebed aanhaalde: 'Geef wat Gij beveelt en beveel wat Gij wilt' ("Belijdenissen", X.29.40), raakte Pelagius geïrriteerd en maakte bezwaar tegen deze uitdrukking (zie "Over de gave van de volharding", XX.53). Dit paste niet bij de manier waarop Pelagius meende dat er gebeden moest worden.

Verstreckende gevolgen

Augustinus zag scherp in welke verstreckende gevolgen Pelagius' denken voor de gebedspraktijk had. Deze bede, waarover Pelagius gevallen was, werd in Augustinus' anti-pelagiaanse geschriften een steeds terugkerend thema. Wat God eist, is geen aanduiding voor ons kunnen, maar wijst de weg voor ons gebed. 'Maar hierom beveelt Hij iets wat wij niet kunnen, opdat wij zouden weten wat wij van Hem behoren te vragen. Dit is nu het geloof, dat biddend verkrijgt wat de wet eist' ("Over de genade en de vrije wijskeuze", XVI.32).

Ook in de verdediging van de vrije genade gebruikte Augustinus het gebed. Het verwijt van tegenstanders was dat zijn leer zo nieuw was. Augustinus wees echter naar het feit dat de kerk al eeuwen, naar het woord van de Zaligmaker (Matth. 5:44), bidt voor haar vijanden: 'De kerk zou zeker niet bidden dat aan de ongelovigen het geloof geschonken zou worden, als ze niet geloofde dat God én de afgekeerde én de toegekeerde wil van de mensen naar Zich keert' ("Over de gave van de volharding", XXIII.63). De leer van vrije genade is voor Augustinus geen hindernis voor het gebed, maar juist de grond ervan.

Augustinus wist ook dat de leer van vrije genade misbruikt kon worden. Het slot van zijn boek "Over de gave van de volharding" is gericht op het voorkomen daarvan. Vóór alles wil Augustinus verhinderen dat mensen gaan wanhopen en denken dat ze verworpen zijn: men moet de hoop op God vestigen en niet op zichzelf.

Genade is voor Augustinus nooit zonder uitwerking. Dit wordt puntig samengevat met de woorden: *acti agimus*, 'bewogen zijnde, bewegen wij'. Gods genade is het eerst, maar maakt dat een zondaar zelf ook werkzaam wordt. Deze gedachtegang heeft later ook een plaats gekregen in onze belijdenis (DL. 3-4.12).

Wonderlijk zijn Gods wegen. Eerst leerde God Zijn Kerk bidden om genade. Daarna leerde Hij haar wat vrije genade inhoudt. Daarin liggen lessen, ook vandaag.

(slot)

Tot aan de einden der aarde

In het gebouw van het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten zijn vier werkruimten in gebruik door tien medewerkers van Zending Gereformeerde Gemeenten (ZGG). Wat is ZGG? En waarop is al deze arbeid gericht? P. Eikelboom, directeur van het zendingsbureau, doet het werk uit de doeken.

J. van 't Hul,
Lieren

‘Zendingwerk vloeit voort uit de opdracht van de Heere om het Evangelie te brengen aan alle volken en hen te onderwijzen, te dopen en te leren onderhouden alles wat Hij geboden heeft (Matth. 28:19; zie ook Luk. 24:47). Al in het Oude Testament waren er de beloften dat al de einden van de aarde het heil onzes Gods zullen zien (Jes. 52:10) en Hem zullen vrezen (Ps. 67:8). In Markus 16:15 beveelt de Heere Jezus om in de gehele wereld uit te gaan en het Evangelie aan alle creaturen te prediken. De uitkomst staat vast: Johannes ziet een grote schare uit alle natie en geslachten en volken en talen staan voor de troon en voor het Lam (Openb. 7:9)’.

Hoe is het zendingswerk begonnen?

‘Het zendingswerk kreeg in ons kerkverband vanaf het begin warme aandacht. Door de inspanningen van ds. G.H. Kersten besloot de classis Barneveld te collecteren voor het zendingswerk van de Armeense ds. David Jacob Benjamin. Een classiscommissie waarvan ook ds. Kersten lid was, beheerde de gelden. Zo steunden men tussen 1908 en 1912 voor het eerst zendingswerk. Daarna duurde het precies vijftig jaar voordat ds. G. Kuijt als zendingspredikant uitgezonden werd! Men zat intussen niet stil, maar het deputaatschap

schreef in 1928 dat niemand zich meldde om voor zendingswerk uit te gaan: ‘Onze schuld aan de heidenen wordt van jaar tot jaar groter. Deze schuld mocht ons gaan drukken. Het mocht eens een zaak des gebeds worden’. Het initiatief van ds. Kersten groeide uit tot een zendingsdeputaatschap. Dit bestaat nog steeds. Na de uitzending van het echtpaar Kuijt, de verpleegkundige mevrouw B. Sonneveld en het onderwijzersechtpaar D. ten Voorde volgden tot nu ongeveer 150 uitzendingen. Het uitzenden van mensen om het Evangelie te verkondigen, is de kern van het werk. Op dit moment zijn er ruim 25 uitgezonden werkers, al dan niet met hun gezin, actief in zes landen. We zoeken nog werkers voor enkele vacatures.’

Op welke manier is ZGG dienstbaar aan het kerkelijk leven, en breder: aan het Koninkrijk van God?

‘Het deputaatschap voert namens de Generale Synode het zendingswerk uit. Het beslist over de landen waar ZGG werkt,

benoemt de werkers en bepaalt het beleid. Ook bezoeken deputaten de velden en spreken ter plaatse met de zendingswerkers. Naast het uitzenden van mensen gaf de synode ons de taak om de gemeenten voor te lichten over het zendingswerk. Het deputaatschap moet er ook voor zorgen dat er voldoende financiële middelen zijn. De praktische en dagelijkse leiding over het zendingswerk heeft het deputaatschap bij het zendingsbureau gelegd. Door zendingswerk ervaren we hoe de Heere buiten onze grenzen in harten werkt. Dat is geestelijk verrijkend’.

Hoe is het werk praktisch georganiseerd?

‘Het zendingsbureau is op alle terreinen van het zendingswerk bezig. We leiden mensen op, ondersteunen en begeleiden hen na hun uitzending en borgen hun veiligheid. We regelen reizen voor medewerkers. ZGG geeft het zendingsblad Paulus uit, verzorgt voorlichting in gemeenten en op scholen en stimuleren fondsenwerving. ZGG ondersteunt plaatselijke zendingscommissies en stimuleert bezinning op zending en meeleven met onze zendingswerkers.

Bij het zoeken naar en ontwikkelen van een nieuw zendingsveld is de deskundigheid van het bureau nodig. Maar dat geldt ook als het gaat om het begeleiden van zendingsteams en werkers in deze tijd van de coronapandemie. Begeleiding vraagt continue bereikbaarheid van bureaucollega's. Aan de andere kant van de wereld leven mensen in andere tijdzones, zodat er regelmatig buiten kantooruren gewerkt wordt’.

Zendingswerk is een opdracht van de Koning van de Kerk.

‘Zendingwerk door ZGG is vooral gericht op het bereiken van onbereikten. Zij moeten de boodschap van zonde en genade horen. Daarachter ligt het verlangen om te komen tot zelfstandige gemeenten. Om dat doel te kunnen bereiken, is de ambtelijke volmacht van de kerk nodig. Zendingwerk wordt verricht in opdracht van de Koning. Het is een voorrecht dat onze gemeenten daar iets in mogen doen’.

www.zgg.nl

Van links naar rechts: Jan-Kees Kooijman, Paul Eikelboom, Anneke van de Hoef-Vervat, Judith Boogaard, Just van Toor en Anton Herrebout.

Dit is het eerste deel in een serie artikelen over de werkers op het Centraal Bureau Gereformeerde Gemeenten te Woerden. Volgende week deel 2, het deputaatschap voor Israël.

Boekennieuws

"Genade alleen",
Bijbels dagboek
van dr. H.F.
Kohlbrugge;
uitg. De Banier,
376 blz., € 19,95.

Genade alleen

Dr. H.F. Kohlbrugge (1803-1875) wist zich weliswaar verwant aan het Réveil, maar stond toch op zichzelf. Om zijn rechtzinnige beginselen was hij als Luthers proponent afgezet. De Hervormde Kerk, die pretendeerde zo tolerant te zijn, wenste hem niet toe te laten. Tenslotte is hij na 1847 gedurende zijn verdere leven predikant geweest van een vrije gemeente in het Duitse (Wuppertal-) Elberfeld. Toch had Kohlbrugge in ons land nog veel aanhangers. Met kracht preekte hij de reformatorische leer van de rechtvaardiging door het geloof en alleen Gods soevereine genade in Christus Jezus. Vandaar de treffende titel van dit waardevolle dagboek, "Genade alleen". Hij moest niets hebben van eigen gerechtigheid en allerlei menselijk streven naar heiligheid zoals dat in de negentiende eeuw niet alleen onder de liberalen, maar ook onder de rechtzinnigen veel voorkwam. En zou dat nu anders zijn?

Dr. Kohlbrugge is veel misverstaan. Juist daarom ben ik zo blij met de (her)uitgave van dit dagboek. Hier leert u deze bewogen pastor zelf kennen. Hij had een diep inzicht in de Heilige Schrift en in het zielenleven. Daarbij bezat hij ook de gave om mensen op een pastorale manier aan te spreken. Op een indringende manier

preekte hij enerzijds de totale verlorenheid van de mens, radicaal en afsnijnd. Maar anderzijds ook de rijke genade die er is in Christus Jezus, herderlijk uitdrijvend: 'Zie het Lam Gods!' Dat kunt u in dit fraai uitgegeven dagboek lezen.

Van zijn hand zijn vele Schriftverklaringen en preken bewaard. Daaruit zijn deze dagboekstukjes zorgvuldig samengesteld door mevrouw J. Kranendonk-Gijssen, die met dit verantwoordelijke werk in de loop der jaren al veel ervaring heeft. De woorden van Kohlbrugge zijn heel toegankelijk en verrassend actueel. Ook voor jonge mensen! Wat kunnen we beter wensen dan dat jong en oud van deze overdenkingen de 'smaak' te pakken zouden krijgen. Hier worden we eerlijk behandeld.

v. A.

"Leidsman naar de rust" (elf overdenkingen over Jozua),
ds. A. Moerkerken;
uitg. Den Hertog;
196 blz., € 17,50.

Leidsman naar de rust

Voor mij ligt een boek met elf overdenkingen over de persoon en het werk van Jozua-ben-Nun. Het is van de hand van onze leermeester, ds. A. Moerkerken. De preken zijn in de loop van de jaren uitgesproken in verschillende gemeenten. Het is een voorrecht dat - nu onze geliefde ambtsbroeder de kansel niet meer kan beklimmen - er van tijd tot tijd overdenkingen van hem worden uitgegeven. Dit boek is heel geschikt voor de leesdiensten, maar ook als persoonlijke leesstof voor jong en oud.

Het is een keurige uitgave van Den Hertog - zoals we dat van hen gewend zijn. De netto-opbrengst is bestemd voor de nieuwbouw en renovatie van verpleeghuis Salem te Ridderkerk. Een heel goed doel! Het is en blijft een groot voorrecht dat dit huis er mag zijn voor onze ouderen in hun levensavond. Er is mede hiervoor gekozen als waardering voor de inzet van het personeel tijdens de Covid-19 crisis.

Jozua was voor het volk van Israël een leidsman naar de rust van het beloofde land Kanaän. Hij is ook zo'n helder type van de meerdere Joshua. Van de Heere Jezus Christus, Die Zijn volk vanuit de aardse woestijn leidt naar de eeuwige rust.

De overdenkingen zijn - in de juiste volgorde - Schriftuurlijk-bevindelijk. De Bijbelse geschiedenissen worden helder en goed leesbaar beschreven. Er wordt praktisch onderwijs gegeven voor het dagelijks en kerkelijk leven. Maar ook zijn er de vele geestelijke lessen voor het volk van God in het strijdperk van dit leven.

De eerste preek heeft als thema: 'Jozua's overwinning op Amalek'. In het slot hiervan klinkt: 'De doorboorde handen van Christus blijven opgeheven tot Zijn Vader totdat de zon voor het laatst ondergaat. Dan zal Immanuël ophouden met bidden. Dan zal Hij eeuwig gaan danken, plaatsbekledend voor Zijn Kerk'. De laatste overdenking gaat over: Jozua's afscheidswoord op de landdag te Sichem (Joz. 24:14, 15). Ik besluit met de slotzin uit het Woord vooraf: 'Het is mijn hartelijke wens dat deze uitgave gebruikt mag worden om arme en moede reizigers door de woestijn van dit leven en door de rivier van het sterven te brengen in de rust die er overblijft voor het volk van God'.

Let op: alleen als u deze uitgave bestelt bij diaken A.J. Bax (bax@kliksafe.nl of tel. 010-4519137) is de netto-opbrengst voor Salem.

ds. M. Karens, Middelburg

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Zwolle,
ds. C. van Ruitenburg te Krimpen a/d IJssel.

Bedankt:

Voor Brant County (Alberta, Canada),
ds. M.T. Al-Chalabi te Brakel;
Voor Den Haag-Scheveningen,
ds. H. Brons te Vlaardingen;
Voor 's-Gravenzande, Groningen en Nijkerk,
ds. M. Joosse te Ede;
Voor Hilversum,
ds. A. Schot te Nunspeet;
Voor Stolwijk,
ds. G. van Manen te Elspeet;
Voor Terwolde-De Vecht,
ds. A.T. Huijser te Sliedrecht;
Voor Waardenburg,
ds. C. van Krimpen te Yerseke;
Voor Zoetermeer,
ds. W. Visscher te Amersfoort.

PASTORIEZORGEN

Al langer had de emerituspredikant van 's-Gravenhage, ds. J. Driessen (81), last van benauwdheid. Ziekenhuisopname bleek daardoor noodzakelijk. In het Maasstadziekenhuis te Rotterdam werd geconstateerd dat hij een klaplong had. De behandelingen sloegen eerst niet aan, maar onder Gods zegen blijkt dat nu gelukkig wel het geval te zijn. Hoe lang hij nog in het ziekenhuis moet blijven is nu (6 oktober) nog niet duidelijk, ook gezien het feit dat hij erg vermoeid is onder meer door een sterk wisselende bloeddruk. De Heere moge onze broeder verder herstel geven en hem weer terugbrengen bij zijn vrouw, zodat ze weer samen in hun

woning verenigd mogen worden. Om zich in Gods zorg en gunst in Christus Jezus te mogen verblijden. Wanneer ze terugblikken blijkt tot hiertoe Gods weg met hen beiden wonderlijk geweest te zijn!
v. A.

EMERITAAT DS. TANIS

Op 2 oktober is op de vergadering van de classis Gouda eervol emeritaat verleend aan onze geliefde herder en leraar ds. J.J. Tanis. Het emeritaat is ook op die datum ingegaan. Wij wensen onze predikant samen met zijn vrouw van harte de zegen van de Heere toe bij het klimmen der jaren. Ook wensen we hun een goede tijd toe in de gemeente Tholen, waarheen ze hopen te verhuizen. De Heere betoonde al die jaren de getrouwe Verbonds Jehova te zijn. En bij alles wat verandert, wensen we hun toe de vastheid van Psalm 74:12: 'Gij, evenwel, Gij blijft dezelfde, o HEERE; Gij zijt vanouds mijn Toeverlaat, mijn Koning'.

Kerkenraad Boskoop

VERSLAG VERGADERING CLASSIS AMSTERDAM 26 SEPTEMBER

Ds. A. Vermeij opent namens de roepende kerk van Katwijk de vergadering op de gebruikelijke wijze. Naast de afgevaardigden van de classisgemeenten zijn ook aanwezig deputaten art. 49 DKO, te weten ds. W. Harinck en ds. W. Visscher, dit in verband met de emeritaatsaanvraag van ds. Vermeij. Ds. G. Heijkamp is preses, assessoren zijn ds. Vermeij en ouderling L.C. Waardenburg. De ouderlingen J.W. van Dijke en A. Lindhout zijn quaestor en scriba. Eerst wordt de aanvraag tot vervroegd

emeritaat van ds. Vermeij behandeld. Na advies van de deputaten art. 49 en beraad van de classis wordt besloten het gevraagde emeritaat op medische gronden en op de meest eervolle wijze te verlenen m.i.v. 1 januari 2021. Ds. Visscher spreekt ds. Vermeij namens deputaten art. 49 DKO toe. Ds. Heijkamp doet dit namens de classis. Ds. Vermeij wordt dankgezegd voor alle arbeid die hij binnen en buiten de classis heeft mogen verrichten gedurende drie jaren in Oosterend en 23 jaar in andere gemeenten. Aansluitend spreekt ds. Vermeij nog enkele woorden.

De notulen geven geen aanleiding tot opmerkingen en worden goedgekeurd en getekend. Als ingekomen stukken zijn binnengekomen het financiële overzicht van de classis Amsterdam, dat geen reden tot opmerkingen geeft. Ook werd ontvangen de jaarrekening en de vermogenspositie van het kerkblad. Gegeven het negatieve resultaat adviseerde de penningmeester van het kerkblad na te denken over verhoging van de abonnementsprijs. De kerkbladcommissie buigt zich over dit advies.

Vervolgens brengt de preses ter sprake de instelling van twee commissies, te weten een college van visitatoren en een classicale voorbereidingscommissie appelzaken. Het moderamen van de classis zal dienaangaande in de januarivergadering 2021 een voorstel doen.

Leiderdorp is aan de beurt om de volgende vergadering bijeen te roepen, op woensdag 20 januari te Lisse. Ouderling L.C. Waardenburg van de roepende kerk Katwijk eindigt de vergadering op de gebruikelijke wijze.

A. Lindhout, scriba

Berichten

KONINKLIJKE ONDERSCHIEDING

Tijdens een jubileumconcert op zaterdag 26 september, in Dordrecht, ontving Pieter Heykoop uit handen van burgemeester mevrouw Van Egmond een koninklijke onderscheiding. Hij is benoemd tot Ridder in de Orde van

Oranje Nassau. Als kerkenraad en gemeente willen we hem hiermee van harte feliciteren. Sinds 1986 mag Pieter onze gemeente dienen als zangbegeleider. Ook in het geheel van onze gezindte geniet hij bekendheid vanwege het begeleiden van koor- en samen-

zangavonden. De Heere schenke hem de gestalte van 'de lieflijke in de Psalmen', om met de ontvangen gaven en weldaden in de Weldoener te mogen eindigen.

Kerkenraad Yerseke

PROMOTIE

Op maandag 14 september verdedigde mevr. J. Hoogerland met succes haar proefschrift met de titel "Altered lipid and bile acid metabolism in Glycogen Storage Disease type 1A: pathophysiological mechanisms and therapeutic opportunities". Het proefschrift gaat over veranderingen in de omzettingsprocessen van vetten en galzuren bij het zeldzame ziektebeeld 'Glycogeen stapelingsziekte'. Na haar promotie is mevr. Hoogerland aan het werk gegaan bij een Frans onderzoekslaboratorium in de stad Lille om zich verder te bekwamen in biome-

disch onderzoek. We wensen haar van harte Gods zegen toe.

Kerkenraad Groningen

CD-OPNAME T.B.V. STICHTING BETHLEHEM

Het interkerkelijk projectkoor Bethlehem gaat in januari een cd opnemen t.b.v. Stichting Bethlehem. Deze stichting zorgt onder verantwoordelijkheid van het deputaatschap zending en evangelisatie van de Geref. Gemeenten in Nederland voor zendingswerk in Zuid-Afrika. Zangers (m/v) tussen 15 en de 30 jaar oud kunnen meedoen aan dit cd-pro-

ject. Informatie en aanmelding: Mathilde Mauritz; e-mail mathildemauritz@gmail.com of tel. 0630-076123.

PREKENBUNDEL VOOR ZGG

Eind november verschijnt er een bundel met twaalf preken van ds. A.J. Gunst. Dit boek kost € 14,50, wordt in eigen beheer uitgegeven en is niet verkrijgbaar in de boekhandel. De opbrengst is voor ZGG. U kunt het boek bestellen door een e-mail te sturen naar: jctakershoek@hotmail.com of te bellen naar 0166-603004 (fam. Akershoek).

Kerkdiensten

Deze kerkdiensten zijn fysiek alleen toegankelijk voor eigen gemeenteleden onder de geldende maatregelen

ZONDAG 18 OKTOBER 2020

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. C. Hogchem; Alblasterdam 9.30 en 14.00 en 16.30 uur ds. C. Sonneveld; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Arnhem 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 15.30 uur ds. M.H. Schot; Benthuizen 9.30 uur ds. G.J. van Aalst; Berkenwoude 19.00 uur ds. G. Clements;

Bodegraven 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Borsselo 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-West 10.00 en 19.00 uur ds. W. Silfhout; De Valk-Wekerom 9.30 en 15.00 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 17.00 uur ds. G.J. van Aalst; Deventer 10.00 uur ds. R.A.M. Visser en 18.30 uur ds. R. Kattenberg; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.A. Brugge; Dordrecht 9.30 en 12.30 en 17.00 uur ds. W.A. Zondag; Drachten 9.30 en 19.00 uur ds. J. Schipper; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 uur ds. J. IJsselstein en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Enkhuizen 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 17.30 uur ds. B. Labee; Enter 9.30 en 15.00 uur ds. B. Labee; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 en 15.00 uur ds. M. Blok; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 en 18.00 uur ds. M.H. Schot; 's-Gravenpolder 9.30 en 14.30 uur ds. A.T. Huijser en 18.00 uur ds. S.W. Janse; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur stud. M.G. van Middendorp; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. H. Brons; Haamstede 10.00 en 18.30 uur stud. P.J. de Raaf; Hardinxveld-Giessendam 9.30 en 18.00 uur ds. P. Mulder; Hilversum 16.00 uur ds. J.B. Huisman; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. D. de Wit; Hoofddorp 19.30 uur ds. J. de Kok; Hoogeveen 19.00 uur ds. H. Brons; Houten 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. J. IJsselstein; Kamperland 18.30 uur stud. L. van der Kuijl; Kapelle-Biezelingse 18.15 uur ds. J. van Rijswijk; Katwijk aan Zee 10.00 en 16.00 uur ds. A. Schreuder; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00

uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 16.30 uur ds. C. Harinck; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; Kruiningen 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Leiderdorp 18.30 uur stud. J. Beens; Lelystad 16.30 uur ds. G.J. Baan; Lisse 10.00 en 16.00 uur stud. J. Beens; Marknesse 14.30 uur ds. G.J. Baan; Meliskerke 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Melissant 15.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. S.W. Janse; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; Mijdrecht 10.00 uur ds. J. de Kok en 15.30 uur ds. W. Harinck; Moerkapelle 9.30 en 16.30 uur ds. J.W. Verweij; Naaldwijk 19.00 uur ds. A. Schreuder; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Nieuwdorp 14.30 uur stud. P.J. de Raaf en 18.30 uur ds. M. Karens; Nieuwerter Aa 10.00 (H.A.) en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuwerkerk 17.00 uur ds. A.T. Huijser; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. S. Maljaars; Nisse 9.30 en 15.30 uur ds. C.J. Meeuse; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostburg 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Oosterland 10.00 en 16.30 uur ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 en 18.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Oostkapelle 9.30 en 16.00 uur (H.D.) ds. J. van Rijswijk; Oostvoorne 15.00 uur ds. G. Pater; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Ouddorp 9.30 en 18.30 uur ds. G. Pater; Oudemirdum 9.30 en 19.00 uur ds. G.J. Baan; Oude-Tongse 14.30 uur ds. K. Boeder; Poederoyen 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; Poortugaal 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; Poortvliet 14.30 uur stud. M. Boersma; Puttershoek 14.30 uur ds. W.A. Zondag; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk-Slikkerveer 19.00 uur ds. W.A. Zondag; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; Rilland-Bath

ZONDAG 38
Het vierde gebod verplicht alle mensen, van het begin der wereld tot het einde toe, om een sabbat te onderhouden, dat wil zeggen dat zij een bepaalde tijd moeten besteden voor de prediking en de openbare gebeden, en voor de bediening van de sacramenten.

ZACHARIAS URSINUS

9.30 uur en 18.30 uur stud. M. Boersma en 14.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Alexanderpolder 18.30 uur ds. C. Sonneveld; Rotterdam-Centrum 18.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Rotterdam-IJsselmonde 9.30 en 16.30 uur ds. G. Hoogerland; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 16.00 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. C. Hogchem; Stolwijk 19.00 uur ds. J.J. van Ekeveld; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. J.B. Zippro; Terwolde - De Vecht 14.30 uur ds. G. van Manen; Tholen 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J. van Laar; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur en 18.30 uur ds. W.J. Karels en 15.00 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 en 14.30 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur stud. L. van der Kuijl; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; Westzaan 19.00 uur ds. R.A.M. Visser; Wierden 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Woerden 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 uur ds. M. Karens en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Zeist 15.30 uur ds. S. Maljaars; Zoetermeer 19.00 uur ds. M. Joosse; Zwijndrecht 9.30 en 15.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; Zwolle 9.30 uur ds. J.J. van Ekeveld en 19.00 uur ds. A. Schot.

DINSDAG 20 OKTOBER 2020

Lisse 19.45 uur ds. C. van Krimpen; Middelburg-Zuid 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Uddel 19.30 uur ds. A. Verschuure; Urk 19.30 uur ds. A.J. de Waard.

WOENSDAG 21 OKTOBER 2020

Alphen a/d Rijn 19.30 uur ds. K. Boeder; Berkenwoude 19.30 uur ds. J.W. Verweij; Borssele 19.30 uur ds. D. de Wit; Capelle a/d IJssel-West 19.45 uur ds. G. Beens; De Valk-Wekerom 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Dordrecht 19.45 uur ds. W.A. Zondag; Elspeek 19.30 uur ds. G. van Manen; Ermelo 19.30 uur (openb. bel.) ds. J.B. Huisman; Hilversum 19.45 uur ds. C. Sonneveld; Krabbendijke 19.30 uur (voor de zending) ds. J. Schipper; Leerdam 19.30 uur ds. G.J. van Aalst; Meeuwen 19.30 uur ds. W. Mouw; Rotterdam-IJsselmonde 19.30 uur ds. G. Hoogerland; Veen 19.30 uur ds. E. Bakker; Woerden 19.30 uur ds. M. Joosse.

DONDERDAG 22 OKTOBER 2020

Aalburg 14.30 uur (huw.bev.) ds. C. Hogchem; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 15.30 uur (huw.bev.) ds. A. Verschuure; Hoogeveen 19.30 uur ds. M. Blok; Kampen 19.30 uur ds. D.W. Tuinier; Melissant 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Nunspeet 14.30 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; Rilland-Bath 19.30 uur ds. A.T. Huijser; Terwolde - De Vecht 19.30 uur ds. A. Schot; Westkapelle 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. de Kok.

VRIJDAG 23 OKTOBER 2020

Barneveld-Centrum 14.15 uur (huw.bev.) ds. E.J.

Boudewijn; Krabbendijke 14.00 uur (huw.bev.) ds. D. de Wit; Scherpenisse 13.30 uur (huw.bev.) ds. M. Blok.

ZATERDAG 24 OKTOBER 2020

Gouda 15.00 uur (dovendinst) stud. P.J. de Raaf.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 18 OKTOBER 2020

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.00 uur evang. M. Vos; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30

uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur evang. S. de Visser en 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

De kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen heeft met ontroering kennisgenomen van het overlijden van zijn oud-ambtsbroeder

Klaas Hendrikse

Met de gaven, hem door de Heere geschonken, heeft hij onze gemeente vanaf 1978 tot 2013 als diaken gediend. Met dankbaarheid denken we terug aan het vele werk dat hij 35 jaar in onze gemeente met liefde en grote betrokkenheid heeft mogen verrichten.

De HEERE trooste zijn vrouw, kinderen en (achter)kleinkinderen en Hij heilige deze roepstem aan ons aller hart.

Namens de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Wageningen,
ds. H. van der Heiden, preses
B. Paanstra, scriba

Bennekom, 6 oktober 2020

Wij werden bijzonder ondersteund door de vele reacties na het plotselinge overlijden van onze geliefde, zorgzame moeder, oma en overgrootmoeder

Jannetje van Haaren-van der Spek

Velen konden in deze tijd slechts op afstand meelevén.

De overweldigende belangstelling, de vele kaarten, brieven, berichten en telefoontjes, hebben ons goed gedaan.

Wij willen op deze wijze iedereen hartelijk bedanken die met ons heeft meegeleefd.

H. van Esch-van Haaren
J. van Esch

D.J. van den Top-van Haaren
H. van den Top

G.C. van Haaren
J. van Haaren-van den Berg

Kleinkinderen en achterkleinkinderen

Nijkerk, oktober 2020

Te koop: 4 persoons stacaravan op rustige christ. camping in Elspeet € 2.750. Gelegen naast bos en heide. Voor inl. en foto's: 06-53593896.

Jong a.s. bruidspaar **zoekt woonruimte in Scherpenzeel of ruime omgeving** per voorjaar 2021. Tel.nr. 06 11949755.

Omega-3 Plus van Neolife tot voordeel van: concentratie, geheugen, soepele gewrichten, onrust in het hoofd, energie, als ontstekingsremmer. Kommie: 0634826766 www.naturalhealthproducts.nl

Onze **Bed&Breakfast in Putten** is het hele jaar open voor 1 of meerdere nachten, weekend of (mid)week. Kijk op www.dewekpot.nl of bel voor info 0623577271.

KOOL BOEKEN - AANBIEDINGEN
Ruim 1000 afgeprijsde boeken
Op alle andere Kortingen 30-50%
Nu voordelig boeken kopen bij Kool Boeken Ederveen
Hoofdweg 204, 6744 WR
Telefoon 06 51216184
info@koolboeken.nl
www.koolboeken.nl

'De Magneet' Kamerverhuur in Gouda.
Mooie kamer te huur voor dame/studente.
Voor info bel of app 06-43295134

Tijdredes: **Verheft de banier**, dl 1 en 2 (ds. G.H. Kersten e.a.) Afgeprijsd van 18,50 voor 9,95 p.d. www.ramshoorn.nl

Thuis uw nieuwe vloer kiezen!
PVC, Parket, Laminaat, tapijt.
Afspraak maken? 06-19557166
DE VLOERENKONING.NL

Goedeboeken
nieuw en tweedehands
Kerkbuurt 30, Sliedrecht
0184-769003
www.goedeboeken.nl

www.kwaliteitpanty.nl
vanaf 6 stuks gratis verzonden!

Conflictbemiddeling d.m.v. Mediation voor zakelijk en privé.
Drs. J.C. de Jonge, gecertificeerd 'Psycholoog - Mediator NIP'.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
www.dejonge-consultancy.nl

Annette van Maaren (Msc.)
Reformatorisch Psycholoog

Haastrecht Oudewater
Montfoort Gouda
0348-558000 of 06-42504158
www.phhaastrecht.nl

Psychologische Hulpverlening

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING

P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer

T 0318 - 526641
M 06 - 46376232

E info@phvanderleer.nl
W www.phvanderleer.nl

De specialist in het milieubewust isoleren van uw woning

PROFIJT ISOLATIE

Energiestraat 7 7461 TZ RIJSSSEN Tel: 0548 546055

Vloerisolatie
Spouwisolatie
Dakisolatie
Gevelisolatie

Profiteer nu!! landelijke subsidie

www.profijtisolatie.nl

Ds. H. Paul

14.⁹⁹

Gezonde woorden

Bijbelstudies over 2 Timotheüs en Titus
Het laatste geschrift van wijlen ds. H. Paul.
Geschikt voor persoonlijke Bijbelstudie en voor gebruik in groepen.

160 p.

ISBN 9789492433589

Isaïc de Leeuw

26.⁹⁹

Geloof en geloven

Ingeleid door ds. J. Schipper
Isaïc de Leeuw (1740-1775) gaat in op nog altijd levende vragen over wat het ware geloof is.

296 p.

ISBN 9789492433541

Giles Firmin

29.⁹⁰

Getrokken tot Christus

Een puriteinse visie op het plaatsmakende werk en de geloofsvereniging met Christus

Firmin behandelt op schriftuurlijk-bevindelijke wijze de vragen over bekering, het ware geloof en de diepte van verootmoediging.

320 p.

ISBN 9789492433398

Brevier
UITGEVERIJ

www.brevieruitgeverij.nl

**Samen aan het werk,
dat maakt de relatie sterk!**

Kom eens langs voor een gratis kennismakingsgesprek, wij zijn specialist in **jongenshulpverlening**.

OUTBACKEXPLORERS
...laat relaties weer lopen!

Driebergen • Kootwijkerbroek • Yerseke • Zevenhuizen (ZH)
Kijk op www.outbackexplorers.nl

**HANDHYGIËNE IS
BLIJVEND BELANGRIJK!**

Vloerstickers, handgel, dispensers en zuilen
Vandaag besteld = morgen in huis

Desinfectiezuil

- zeer degelijk
- incl. dispenser
- incl. handgel
- op voorraad(!)

CORONASTICKERS.NU

**MOOIE COLLECTIE ORGELS
VAN DIVERSE MERKEN
RUIME ERVARING IN
ZAAL- EN KERKORGELS**

**VERTROUWDE
KLANKEN...**

Stolk Orgels

NIEUWERKERK AAN DEN IJSSEL	KRABBENDIJKJE
VRJHEIDSLAAN 55	OOSTPOLDERWEG 15
2912 EA NIEUWERKERK A/D IJSSEL	4413 NN KRABBENDIJKJE

TEL. 0180 31 56 52 | WWW.STOLKORGELS.NL

**HEEREN
VAN
OPHEUSDEN**

AMBTSKLEDING

MAATKOSTUUMS

TROUWKOSTUUMS

GELEGENHEIDSKLEDING

AFSPRAAK MAKEN?

We bieden de mogelijkheid voor een afspraak in de avonden of voor bezoek bij u aan huis.

HEERENVANOPHEUSDEN.NL | 0488 42 96 90 | INFO@HEERENVANOPHEUSDEN.NL

BURGEMEESTER LODDERSTRAAT 38 | 4043 KM | OPHEUSDEN

Kom werken bij Cedrah!

Uitzicht, Vlaardingen

Contactverzorgende
24-32 uur per week

Beth-San, Moerkapelle

**Eerstverantwoordelijke
huishouding**
uren in overleg

**Wijkverpleegkundige
thuiszorg**
uren in overleg

Amandelhof, Capelle a/d IJssel

Verzorgende KSW
uren in overleg

Eben-Haëzer, Middelburg

Verzorgende KSW
uren in overleg

Centraal Bureau, Barendrecht

HR-stagiair
32 uur per week

Meer info?

Kijk snel op werkenbijcedrah.nl
of neem contact op met recruiter Marieke:
m.smits@cedrah.nl / 06 - 21 13 68 91

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
 Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
 Tel. (0187) 48 26 14 - Fax (0187) 48 45 20
 www.boekhandelvanderboom.nl

ANDANTE
 -orgelcentrum-

Uw dealer van
**Johannus Monarke
 Content
 Domus
 Viscount
 Mixtuur**
 (Hauptwerk orgels)

* Ruim assortiment bladmuziek (ook klavars)
 * Verkoop en verhuur, ook voor zaal en kerk
 * Collectie kleine blaasinstrumenten

Industrielaan 26 • Veenendaal • tel 0318 - 50 50 63
 www.andanteorgels.nl

Begrafenisonderneming STAM
 Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
 Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

DC begrafenisverzorging
Den Hollander

- Alleen begravenissen
- Opbaarmogelijkheden in een door u gewenst rouwcentrum of thuis met koeling
- Dag en nacht bereikbaar

🏠 Mozartlaan 13
 3131 ES Vlaardingen
 ☎ 010 - 460 05 09
 ✉ info@tdenh.nl
 🌐 www.begrafenisverzorgingdenhollander.nl

Fides
 praktijk voor hulpverlening en diagnostiek

Een vertrouwd adres voor hulp aan kinderen, jongeren en volwassenen vanuit een Bijbelse visie.

Wij bieden o.a. hulp bij:

- Opvoedingsvragen
- Relatie- of werkproblemen
- Somberheid, angst, piekeren
- Psychische klachten
- Gezinsproblemen
- Identiteits- en andere vragen

U kunt bij ons ook terecht voor psychologisch onderzoek, indicatieaanvragen en onderzoek, begeleiding en training van mensen met een verstandelijke beperking.

Bel voor informatie of aanmelding
 Tel. 0342 - 41 99 77
 Van Breugelplantsoen 1
 3771 VM Barneveld
 www.fideshulpverlening.nl

ORGELBOUW ADVIES COMMISSIE

een betrouwbare partner!

- NIEUWBOUW
- RESTAURATIE
- OVERPLAATSING
- ONDERHOUD

ook voor **akoestische vraagstukken**

Voor meer informatie:
 Dhr. H. den Hollander
 T (010) 435 44 35
 E h.den.hollander@kliksafe.nl

VOGG

VERENIGING ORGANISTEN GEREFORMEERDE GEMEENTEN

De Verrassing
 Bungalowpark

Welkom terug op ons park!

Al 60 jaar verrassend op Texel!

www.deverrassing.nl | 0222 31 89 06

Begrafenisonderneming de Jongh

Voor een waardige en stijlvolle verzorging van alleen begravenissen

Dag en nacht persoonlijk bereikbaar

Hardinxveld-Giessendam	0184 - 611 154
Waardenburg	0418 - 652 039
Werkendam	0183 - 701 017
Dordrecht e.o.	078 - 641 27 40
Nieuw-Lekkerland	0184 - 683 838

info@begrafenisondernemingdejongh.nl
 www.begrafenisondernemingdejongh.nl

Laatste preken van JC Philpot 1 €12,50
William Gadsby 1-3 à €12,50
Preken van John Kershaw 1-2 à €19,50
 hetbraambos.nl 078-6933783

HARKES
 Begravenissen

Voorofscheweg 15a
 2771 MA Boskoop
 harkesbegravenissen.nl
 0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

Colofon

De Saambinder
 Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteuren: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers
 ds. G.J. van Aalst
 Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
 T 0186-576990
 E gjvanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"
 ds. B. Labee
 Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
 T 0318-51 35 97
 E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
 Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
 T 0651-622260
 E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan
 Verloop drukkerij
 postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
 T 078-6912899
 E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
 Familieberichten € 0,45 per mm.
 Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie
 Adreswijzigingen enz. aan:
 Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
 postbus 608, 3440 AP Woerden
 T 0348-489900
 E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden
 IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen (bij vooruitbetaling):
 voor Nederland: € 14,50 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober)

voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
 *afwijkend tarief voor:
 Canada: \$ 165, USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika
 Mr. A.M. Berman
 3340 Culp Rd. Unit 11
 Vineland Stn. ON LOR 2E0
 T 905 562 1331
 E amberman47@gmail.com

Bezoek ook onze website
 www.desaambinder.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

ELSKE WAARHEEN?

NU ZITTEN PAPA EN IK HIER, DENKT
ELSKE. EN OPA EN OMA? ZULLEN ZE
STRAKS MAAR SAMEN ZITTEN?

Natuurlijk, wie zou er bij hen moeten komen? Heleen gaat nu misschien wel met haar vader en moeder naar Geraldine. Weer vervult een stil heimwee Elskes hart. Dat ze er ook altijd weer aan terug moet denken! Ze wil het niet en... toch denkt ze er eigenlijk graag over, ook al wil ze alles vergeten. Alles vergeten, omdat ze er helemaal niets van begrijpt.

Vorige week heeft ze een paar mooie kaarten gekocht en die helemaal volgeschreven, een voor opa en oma, met de cijfers van haar rapport, en de andere kaart voor Heleen. En ze deed weer net alsof ze het best wel leuk vond om met deze dagen thuis te zijn. Ook had ze een kaart aan juffrouw Baan gestuurd.

Elske wordt opgeschrikt door voetstappen op de trap. Er klinken stemmen. Zal er nu al iemand komen? Ja hoor, ze hoort het al. Het zijn Marja's vader en moeder. Verschrikkelijk, waarom moeten die mensen zo vroeg komen? Om negen uur was toch vroeg genoeg. Voordat vader en Marja helemaal klaar zijn is het wel negen uur, dus voor die tijd kan er eigenlijk geen visite komen.

De kamerdeur gaat open. 'Hallo Elske. Wat zit jij hier in je eentje? Als ik jou was, had ik beneden maar even geholpen, des te eerder zijn ze klaar'. Het is Marja's moeder die dit zegt. Marja's moeder, die zij 'oma' noemt. Elske vindt haar niet aardig. Ze is zo verschrikkelijk druk. Helemaal geen echte oma. Opa is wel anders. Maar... toch niet zoals opa Wouters. Maar ja, van opa en oma zijn eigenlijk vreemd.

'Ik ga vast koffie zetten. Haal jij Tessa straks maar uit bed', commandeert oma verder.

De wafel- verkoper

Het was de tijd van de christenvervolgingen door de Romeinse keizers. Op een dag was Vitellus zomaar verdwenen.

Een gedicht (van Willem de Mérode) over een van de martelaren uit de tijd van de eerste christelijke kerken:

Vitellus

Waar is Vitellus, de wafelverkoper?
Waar is Vitellus, die snelle loper?
Hij danste als hij liep, en hij stond op één voet,
zijn wafels waren zo warm en zoet.
De keizer kocht, en de gladiatoren,
en de keizerin heeft van hem gekocht.
Hij mocht alles zien en alles horen,
was overal en nergens als men hem zocht.
Vitellus komt in paleizen en kroegen.
Men weet nooit wat hij doet, en nooit waar hij is.
Hij sprak straks met lieden die ketenen droegen,
zij vertrouwen hem, want hij tekent de Vis.
Vitellus heeft voor Christus gekozen,
hij loopt bij christenen uit en in.
Wáár is Vitellus, brullen de matrozen,
dat bakkertje was zo naar onze zin.
Men heeft Vitellus gevangen genomen,
op een nacht, met veel 'godsdienstig gespuis'.
Toen de keizer het hoorde, liet hij hem komen,
hij wou Christus niet vloeken; hij moest aan 't kruis.
Men heeft hem slechts aan het hout gebónden,
hij is jong en mooi, men liet hem graag vrij.
Spijker maar vast mijn lijf vol zonden,
sprak hij; Heere Jezus, denk aan mij.
Allen die aten van zijn wafels
zien hoe een leeuw hem bespringt en verscheurt.
Slaven verwijderen bloed en rafels,
men praat en lacht of er niets is gebeurd.
Waar is Vitellus, de wafelverkoper?
Waar is Vitellus, die snelle loper?
Vitellus zag Christus, verliet zijn gewin
en snelde de Heere na, de hemel in.

Uitleg moeilijke woorden:

Gladiator = zwaardvechter voor volksvermaak.

Lieden die ketenen droegen = gevangenen.

De Vis = herkenningssymbool van christenen.

Gewin = broodwinning, beroep.

Ds. Labee over:

Messiaanse gemeenten in ons land

Wilt u iets schrijven over het ontstaan en de visie van de Messiaanse gemeenten?

Verkenning

In aansluiting op de vorige achterpagina over de Bijbelse dag des Heeren, een 'aansluitende' vraag over de Messiaanse gemeenten, waarvan er in ons vaderland ongeveer veertig blijken te zijn. Tot onze verrassing zelfs ook in onze woonplaats Veenendaal onder de naam 'Messiasbelijdende gemeenschap'. Een Messiaanse gemeente houdt op zaterdag de rustdag en viert de oudtestamentische feestdagen

zoals Grote Verzoending, Loofhuttenfeest en het Paasfeest. Op internet is veel informatie te vinden over deze gemeenten. Duidelijk is ons geworden dat men sterk op het Jodendom is georiënteerd, maar wel de Heere Jezus als Messias erkent. Daarmee is zowel het Oude als het Nieuwe Testament van belang. Evenals in evangelische kringen kent men niet de ambten maar 'oudsten' en worden er zowel psalmen als evangelische liederen gezongen. Enige voorzichtigheid is overigens geboden want een rondgang op diverse sites bevestigt wat Wikipedia schrijft: 'De diverse messiaanse groeperingen hebben verschillende, tegenstrijdige visies, en van een landelijk Nederlands samenwerkingsverband is dan ook geen sprake'. Omdat de vraag kwam van een Zeeuwse lezer, hebben we ons wat verdiept in de Messiaanse Gemeente Zeeland. Op de website lezen we de visie van deze gemeente die we hier letterlijk opnemen: 'De Messiaanse Gemeente Zeeland (MGZ) maakt deel uit van het Lichaam van de Messias, wereldwijd. Eén lichaam, gemeenschap, bestaande uit Joden en niet-Joden. Samen levend vanuit de Bijbelse wortels van het geloof. De bijbel in al haar facetten, is haar grondslag. De MGZ gelooft dat God hemel en aarde geschapen heeft door het Woord (Yeshua). Zij

geloof dat Hij die schepping onderhoudt, regeert en totaal verlossen zal. De MGZ belijdt Yeshua als de beloofde Messias en Zoon van God, waarvan de Thora, profeten en geschriften hebben geprofeteerd. Hij is de gekruisigde, opgestane en spoedig terugkerende Heer, Koning van Israël en aan Hem is gegeven alle macht in hemel en op aarde. Door Hem zal ook de wederoprichting van alle dingen plaatsvinden. De MGZ gelooft in de Heilige Geest, als uitlegger en toepasser van het Woord en als Degene, Die haar de toekomstige dingen bekendmaakt. De gemeente strekt zich uit naar een herleving (= opwekking) in de gemeente van Yeshua / Jezus, de Messias, in Nederland en wereldwijd. Een gave die herkend wordt en getoetst is aan het Woord door de gemeente, wordt ook erkend. Praktisch willen we elkaar dienen vanuit liefde. De MGZ wil een geestelijk tehuis vormen voor elke gelovige. De MGZ wil een missionaire gemeente zijn, uitdragend de 'terugkeer naar de Bijbelse wortels'. De MGZ wil met financiën en goederen de nodige hulp bieden aan Joden, en aan projecten of instellingen in Israël. God zal met het hele volk, alle 12 stammen van Israël, tot Zijn bestemming komen, één kudde met één Herder. De gemeente zoekt naar het begrijpen van Gods wil voor haar in dit hele proces. In de MGZ dient steeds ruimte te zijn voor de Bijbelse taal Hebreeuws, met verduidelijking in het Nederlands' (einde citaat).

Vervreemding

Het beluisteren van fragmenten van gehouden preken en het verder verdiepen in de uitgangspunten van genoemde gemeente roept echt vervreemding op. Al zijn er wel Bijbelse klanken te horen en wordt de kern van het Evangelie, Jezus Christus en Dien gekruisigd aangewezen, de ontbrekende tonen geven helaas grote zorg. Het is onbegrijpelijk dat gemeenteleden uit de reformatische kerken - die ook verre van volmaakt zijn - bij deze groepen terecht komen. Het duidelijke getuigenis van Gods Woord, zo kernachtig samengevat in de belijdenisgeschriften van Gods Kerk, zijn ingeruild voor de oudtestamentische feesten. En de remonstrantse klanken waarbij de toepassing van de bediening van Gods Geest van het werk van de Middelaar geheel ontbreekt, geeft verdrietige gedachten.

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.

